

อิทธิพลของจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอน อย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์

วีรวรรณ สุทิน¹

ผศ.ดร.อ้อมเดือน สดมณี²

รศ.ดร.คุณหญิง โยเหลา²

รศ.ดร.อรพินทร ชุชม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ตามรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคืออาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 500 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ โปรแกรม LISREL Version 8.72 และโปรแกรม PRELIS2 และ SIMPLIS ผลการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร รวมทั้งค่าการทดสอบความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ทุกค่า โดยแบบจำลองสุดท้ายมีค่าสถิติดังนี้ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า = 133.01, df = 160, p-value = .94; ค่า RMSEA = .00; ค่า SRMR = .02; ค่า GFI = .98 ; ค่า AGFI = .96 และค่า CN = 751.85 และจากการศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ในการทำงานยังพบว่าอิทธิพลร่วมระหว่างตัวแปรบุคลิกภาพสร้างสรรค์กับการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์

Abstract

The main purpose of the research was to develop the model, as suggested by interactionism model in terms of a relationship among variables on effective teaching behavior of engineering lecturers. The sample consisted of 500 engineering lecturers. Questionnaires were used as means of data collection. The LISREL version 8.72 and PRELIS2 and SIMPLIS program were used to analyze

¹ หัวหน้าสาขาวิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ จ. เชียงใหม่

² อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

the data. The analysis of the data were showed that the relationships among variables on effective teaching behavior of engineering lecturers was statistically significant at 0.05. The model's overall fit was accepted; Chi-square statistic (χ^2) = 133.01, df = 160, p-value = .94; RMSEA = .00; SRMR = .02; GFI = .98; AGFI = .96 and CN = 751.75. In addition, The testing of interaction effects between personal psychological characteristics and working situations indicated that there was a relationship of the interaction effect between creative personality and perceived control on effective teaching behavior of engineering lecturers.

บทนำ

การพัฒนาประเทศต้องอาศัยปัจจัยจากการพัฒนาหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานหนึ่งที่มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2546) อย่างไรก็ตามพบว่าความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยยังไม่พัฒนาเท่าที่ควรจากรายงานความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ (The World Competitiveness Yearbook-WCY) จัดทำโดยสถาบันพัฒนาการจัดการระหว่างประเทศ (International Institute for Management Development : IMD) พบว่า อันดับโดยรวมของความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในปี 2540-2543 ลดลง โดยเฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กล่าวคือ ลดลงจากอันดับที่ 32 ในปีพ.ศ. 2540 มาเป็นอันดับที่ 47 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย ในปีพ.ศ. 2543 (ทิพวรรณ ตั้งจิตพิบูล, 2544: 32-35) และยังคงอยู่ในอันดับท้ายๆ จนกระทั่งถึงปีพ.ศ. 2547 (สำนักวิเคราะห์โครงการลงทุนภาครัฐ, 2548: 46) สอดคล้องกับข้อมูลจากการศึกษาของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United National Development Program-UNDP) ที่บ่งชี้ถึงสถานภาพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทยว่าอยู่ในอันดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2539: 16)

จากผลการศึกษาข้างต้นเป็นสัญญาณที่น่าวิตกและชี้ชัดว่าหากประเทศไทยยังต้องการที่จะมีการพัฒนาในระดับนานาชาติต่อไปจำเป็นจะต้องริบขวนขวายในการสร้างความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรีบด่วน (มูลนิธิบัณฑิตยสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2543: 40-41) ซึ่งจากการศึกษารายงานยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและข้อเสนอแนะจากประธานของ IMD พบว่าแนวทางสำคัญหนึ่งในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ การพัฒนากำลังคนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2543: 42-43, 47-48, 111-116; ทิพวรรณ ตั้งจิตพิบูล, 2544: 34) โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของครูอาจารย์ผู้ให้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับมหาวิทยาลัย (มูลนิธิบัณฑิตยสภา

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2543: 368; สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2543: 114, 346)

อย่างไรก็ตามยังไม่พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนด้านนี้โดยตรง จึงเป็นการยากที่จะตอบคำถามที่ว่าในการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับมหาวิทยาลัยนั้นควรดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยทางด้านใดบ้างจึงจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นเพื่อตอบข้อสงสัยดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยที่สำคัญอะไรที่ทำให้ผู้สอนทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งถือว่าเป็นสาขาหนึ่งที่สำคัญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษาในการนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญที่ควรส่งเสริมและพัฒนาเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ได้อย่างมั่นใจต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ตามรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ว่าส่งผลต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์หรือไม่ อย่างไร
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรในกลุ่มสถานการณ์ในการทำงานของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ว่าส่งผลต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์หรือไม่ อย่างไร
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ในการทำงานของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ว่าร่วมกันส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์หรือไม่ อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 500 คน สุ่มมาจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นอาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ และมีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 7 ตอน กล่าวคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2-7 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอน ความพึงพอใจในงาน การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กร การรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงาน บุคลิกภาพสร้างสรรค์และการตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบ โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ระหว่าง .3126-.8195 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับระหว่าง .7573-.9398

การเก็บรวบรวมข้อมูล

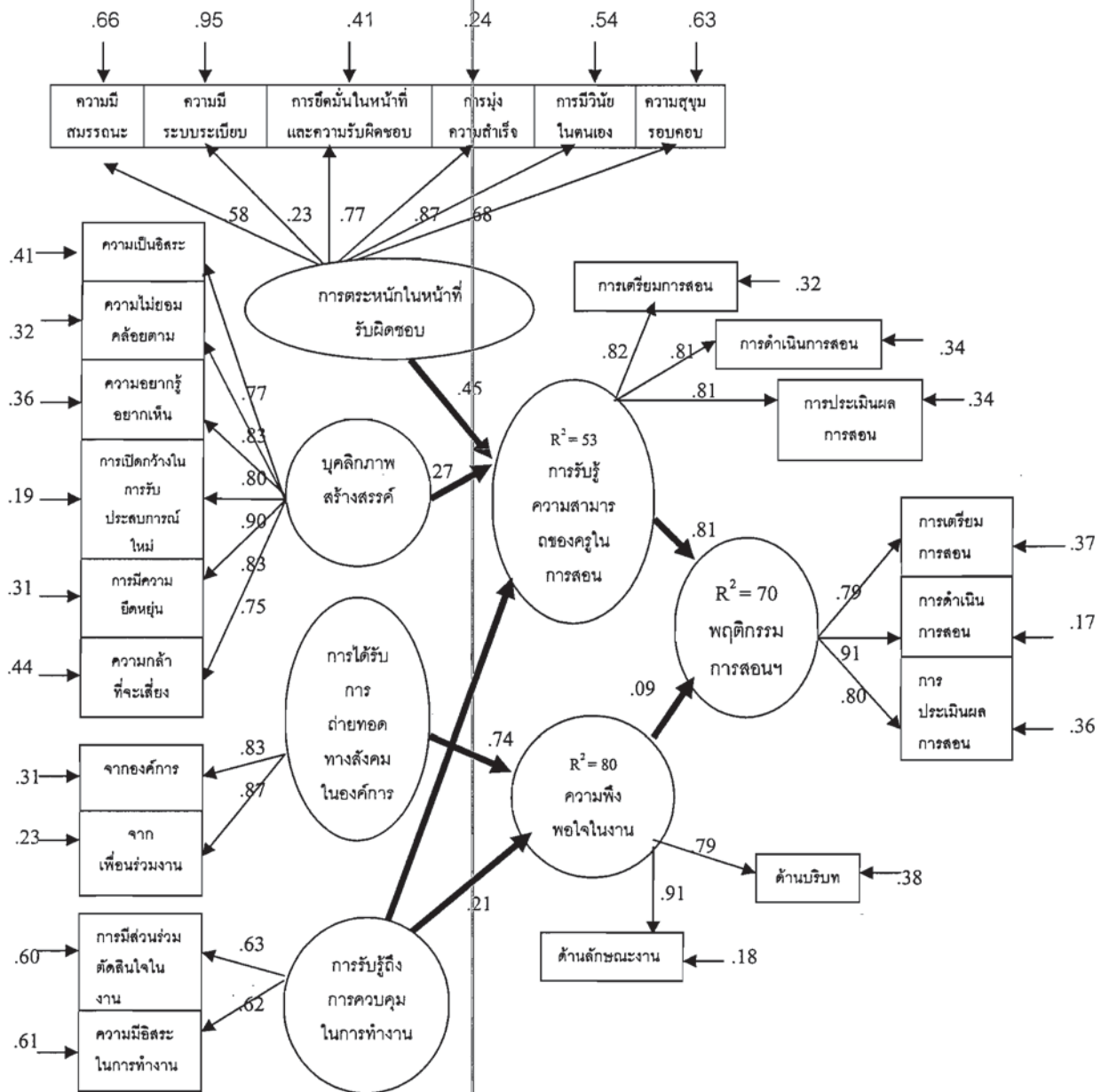
การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลาระหว่างเดือนกรกฎาคม 2550 - เดือนตุลาคม 2550 จนกระทั่งได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบตามจำนวนที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรม LISREL version 8.72 ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือวัด และการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบมี ตัวแปรแฝงเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองสมมติฐานเชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และใช้โปรแกรม PRELIS2 และ SIMPLIS ในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงที่มีตัวแปรสังเกตเป็นตัวแปรต่อเนื่อง เพื่อตรวจสอบอิทธิพลร่วมระหว่างปัจจัยลักษณะของสถานการณ์กับปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมของบุคคล

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ตามรูปแบบปฏิสัมพันธ์นี้ ได้ผลการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบ 1 แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของ
อาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ หลังจากที่ได้ความคลาดเคลื่อนในการวัดมีความสัมพันธ์กัน

จากภาพประกอบ 1 การทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์หลังจากการปรับแบบจำลอง พบว่า เส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร และมีค่าการทดสอบความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ทุกค่า กล่าวคือ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า = 133.01, df = 160, p-value = .94; ค่า RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) = .00; ค่า SRMR (Standardized root mean square residual) = .02; ค่า GFI (Goodness-of-fit index) = .98 ; ค่า AGFI (Adapted goodness-of-fit Index) = .96 และค่า CN (Critical N) = 751.85 แสดงว่าแบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ข้อค้นพบแสดงให้เห็นว่าตัวแปรภายนอกแฝงที่ศึกษา ได้แก่ การตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบ บทบาทสร้างสรรค์ การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรและการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อตัวแปรภายในแฝง ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอน ความพึงพอใจในงาน และพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยตัวแปรในแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรภายในแฝงแต่ละตัวแปรได้ร้อยละ 53, 80 และ 70 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรในกลุ่มต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ได้แก่ ตัวแปรการตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบและตัวแปรบทบาทสร้างสรรค์มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถของครูในการสอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .45 และ .27 ตามลำดับ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการรับรู้ความสามารถของครูในการสอน

2. ตัวแปรในกลุ่มสถานการณ์ในการทำงานของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ได้แก่ ตัวแปรการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรและการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานพบว่าทั้งสองตัวแปรมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .74 และ .21 ตามลำดับ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพผ่านความพึงพอใจในงาน นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถของครูในการสอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .10 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการรับรู้ความสามารถของครูในการสอน

3. ตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนและความพึงพอใจในงาน พบว่าทั้งสองตัวแปรมีอิทธิพลคั่นกลางระหว่างตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมและตัวแปรในกลุ่มสถานการณ์ในการทำงานกับพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่าการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนและความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .81 และ .09 ตามลำดับ

อีกทั้งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยังมุ่งที่จะศึกษาอิทธิพลของตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ในการทำงานของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ว่าร่วมกันส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์หรือไม่ ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยพบว่ามีอิทธิพลร่วมระหว่างตัวแปรบุคลิกภาพสร้างสรรค์กับการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยโดยจำแนกประเด็นตามความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยดังนี้

1. อิทธิพลของตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ที่มีต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 ตัวแปรการตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบ

ผลการทดสอบพบว่าการตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการรับรู้ความสามารถของครูในการสอน ผลที่ได้ชี้ให้เห็นว่ายิ่งอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์รับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความสามารถในการสอนมากเท่าใด ยิ่งจะทำให้มีพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันยิ่งอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์มีการตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบสูงก็จะยิ่งทำให้รับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความสามารถในการสอนสูงขึ้นด้วย

การที่ผลการทดสอบชี้ให้เห็นว่ายิ่งอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์รับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความสามารถในการสอนมากเท่าใด ยิ่งจะทำให้มีพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นนั้นพบว่าสอดคล้องกับการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของครูของแซนเนน-โมแรน; ฮอย; และฮอย (Tschannen-Moran; Woolfolk Hoy, & Hoy, 1998 : 202-248) ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของครูจะมีผลต่อความพยายาม การตั้งเป้าหมายและระดับความมุ่งมั่นปรารถนาที่ครูจะทุ่มเทในการสอน โดยพบว่าครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะมีลักษณะที่สำคัญคือเปิดกว้างในการรับแนวคิดใหม่ๆ และมุ่งมั่นที่จะทดลองเพื่อแสวงหาวิธีการใหม่ๆ ที่ดีที่จะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ดีขึ้น ให้ความสำคัญกับทั้งการวางแผนและการจัดระบบการเรียนการสอน นอกจากนี้การรับรู้ความสามารถของครูยังมีอิทธิพลต่อความคงทนในการใช้ความพยายามเมื่อต้องเผชิญกับสิ่งที่ทำให้เกิดความยากลำบากและความสามารถที่จะปรับตัวสู่สภาพเดิมได้ง่ายเมื่อประสบกับความล้มเหลวและที่สำคัญพบว่าครูที่รับรู้ความสามารถของตนเองจะมีความกระตือรือร้นในการสอน มีความยึดมั่นผูกพันต่อการสอน และเข้าสอนอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้จากผลการทดสอบที่ชี้ว่ายิ่งอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์มีการตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบสูงก็จะยิ่งทำให้รับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความสามารถในการสอนสูงขึ้นด้วยนั้น ก็พบว่า

สอดคล้องกับการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการวิเคราะห์อภิมานของจัจจ์และอิลส์ (Judge ; & Ilies, 2002 : 797-807) อีกทั้งจากการศึกษาที่ผ่านมายังพบว่านอกจากการรับรู้ความสามารถของตนจะมีความสัมพันธ์กับการตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบแล้วการรับรู้ความสามารถของตนยังมีอิทธิพลคั่นกลางระหว่างความสัมพันธ์ของการตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบกับการปฏิบัติงานของบุคคลอีกด้วย (Mitchell ; & Daniels, 2003: 229 citing Chen ; Casper ; & Cortina, 1999 ; Barrick ; Stewart ; & Piotrowski, 2002: 43-51) ดังนั้นจึงมีความสมเหตุสมผลที่ว่า การตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบน่าจะมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ อย่างไรก็ตามแม้ว่าผลการวิจัยที่ได้จะไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ว่า การตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพผ่านความพึงพอใจในงาน ซึ่งขัดแย้งกับการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการวิเคราะห์อภิมานที่ผ่านมาของจัจจ์ เฮลเลอร์และเมาท์ (Judge ; Heller;& Mount, 2002) ที่พบว่าองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบมีอิทธิพลทางตรงต่อความ พึงพอใจที่มีต่องานโดยรวมของบุคคล แต่ผลการวิจัย ครั้งนี้ก็ทำให้ได้ข้อค้นพบใหม่ว่าความพึงพอใจในงานของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์นั้นไม่ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากการตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งถือว่าเป็นจิตลักษณะเดิมของบุคคลแต่เป็นผลมาจากลักษณะของสถานการณ์ในการทำงาน อาทิ การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรและการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงาน (สำหรับประเด็นนี้จะได้อภิปรายในหัวข้อถัดไป) ผลที่ได้สนับสนุนสอดคล้องตามธรรมชาติของสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ถือว่าเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์แขนงหนึ่งซึ่งจะเน้นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถวัดได้สังเกตได้ มีความเป็นรูปธรรมมากกว่าสิ่งที่เป็นนามธรรม ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าความพึงพอใจในงานของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์จะเป็นผลมาจากสถานการณ์ในการทำงานที่สามารถสังเกตเห็นได้มากกว่าเกิดมาจากบุคลิกลักษณะภายในของตนเอง

1.2 ตัวแปรบุคลิกภาพสร้างสรรค์

ผลการทดสอบพบว่าบุคลิกภาพสร้างสรรค์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการรับรู้ความสามารถของครูในการสอน นั่นคือ การที่อาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์มีลักษณะบุคลิกภาพสร้างสรรค์สูงจะส่งผลให้มีการรับรู้ความสามารถในการสอนสูงขึ้นและการที่อาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์มีการรับรู้ความสามารถในการสอนยิ่งสูงก็จะยิ่งทำให้มีพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นด้วย

จากข้อค้นพบดังกล่าวพบว่าสอดคล้องกับแนวคิดของแบนดูรา (Bandura, 2000: 212) ที่ว่าบุคคลจะสามารถพัฒนาการรับรู้สมรรถนะหรือความสามารถของตนได้จากการมีประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จมาก่อน และเมื่อพิจารณาถึงลักษณะของผู้ที่มีบุคลิกภาพสร้างสรรค์ก็พบว่าผู้ที่มี

บุคลิกภาพสร้างสรรค์จะเป็นผู้ที่มีความบกพร่องอย่างที่สุดที่จะทำงานที่ยากและค่อนข้างสลับซับซ้อนให้สำเร็จได้ (อารี พันธุ์ณี, 2545ก: 15 citing Starkweather, 1962) นอกจากนี้ยังพบว่าครูผู้สอนที่มีบุคลิกภาพสร้างสรรค์จะเป็นผู้ที่มีความคิดแปลกใหม่ สามารถคิดในสิ่งที่แตกต่างและไม่ซ้ำกับความคิดเดิมหรือของคนอื่น มีความกล้าที่จะทดลองหรือเล่นกับความคิดใหม่ๆ ของตน มีความยืดหยุ่นทั้งการคิดและการกระทำ ไม่ยึดมั่นอยู่กับความคิดหรือติดอยู่กับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจนเกินไป สามารถเปลี่ยนความคิดของตนเองและยอมรับความคิดของผู้อื่นได้เมื่อพบว่าความคิดของตนเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม พอใจและทำงานหรือทดลองความคิดของตนโดยไม่ได้หวังสินจ้างหรือรางวัลเป็นผลตอบแทน แต่จะมีความสุขและความพอใจของตนเป็นรางวัล ดังนั้นหากเกิดความล้มเหลวขึ้นจึงไม่ใช่สิ่งที่ครูจะย่อท้อหรือเลิกล้ม กลับจะช่วยและท้าทายให้ครูฝ่าฟันอุปสรรคไปจนเกิดความสำเร็จ (อารี พันธุ์ณี, 2545ข: 17) นั่นคือ ผู้ที่มีบุคลิกภาพสร้างสรรค์น่าจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ ดังนั้นจึงมีความสมเหตุสมผลที่ว่าบุคลิกภาพสร้างสรรค์น่าจะมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์

2. อิทธิพลของตัวแปรในกลุ่มสถานการณ์ในการทำงานของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ที่มีต่อ จิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1 ตัวแปรการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กร

ผลการทดสอบพบว่า การได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพผ่านความพึงพอใจในงาน ซึ่งให้เห็นว่ายังอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์มีความพึงพอใจในงานมากเท่าใดยิ่งจะทำให้มีพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นเท่านั้น ในขณะที่เดียวกันยังอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรสูงก็จะยิ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในงานสูงขึ้นด้วย

จากผลการทดสอบที่ว่ายังอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์มีความพึงพอใจในงานมากเท่าใดยิ่งจะทำให้มีพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นนั้น พบว่าสอดคล้องกับการสังเคราะห์งานวิจัยของเพ็ตตี แมคกีและคาเวนเดอร์ (Petty ; McGee ; & Cavender, 1984 : 712-721) และการสังเคราะห์งานวิจัยของจัดจ์และคนอื่นๆ (Judge; et. al, 2001) ที่พบว่าความพึงพอใจในงานกับผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กันสูง สำหรับการทำงานทางด้านการสอนก็พบผลที่สอดคล้องกัน เช่น จากการศึกษาของมาณี ไชยธีรานุวัตร (2537) ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยพระดับที่สัมพันธ์กับความมุ่งมั่นต่องานวิชาการด้านการสอนและการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดลพบว่าความพึงพอใจที่มีต่องานทั้งหมดกับความมุ่งมั่นในการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้จากผลการทดสอบที่พบว่ายังอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์การสูงก็จะยิ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในงานสูงขึ้นด้วย ก็พบว่าสอดคล้องกับแนวคิดของการถ่ายทอดทางสังคมในองค์การที่ว่า การถ่ายทอดทางสังคมในองค์การนั้นจะมีบทบาทที่สำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงช่วยทำให้บุคคลได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ระเบียบวิธีปฏิบัติ วัฒนธรรมขององค์การและมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการขององค์การ เพื่อให้สามารถดำรงบทบาทและได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งขององค์การ รวมถึงสามารถปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายขององค์การและปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นในองค์การได้เป็นอย่างดี (Jewell, 1998: 172 citing Louis, 1980 ; Kreitner ; & Kinicki, 2004: 97 citing Van Maanen, 1976: 67; Luthans, 2005: 200 citing Schein, 1974: 3, & Riggio, 1996: 307) นอกจากนี้ยังพบว่า การถ่ายทอดทางสังคมในองค์การเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลและเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นต่อเนื่องตลอดเวลาทำให้บุคคลเกิดการปรับตัวกับงานใหม่ เพื่อนร่วมงานและแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกับองค์การ (Luthans, 2005: 201 citing Feldman, & Arnold, 1983: 79-80) ซึ่งการที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์การจนสามารถปรับตัวกับงาน เพื่อนร่วมงานและสามารถมีแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับองค์การย่อมส่งผลทำให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานที่ดี มีความ พึงพอใจในงาน มีความผูกพันต่อองค์การและเป็นสมาชิกถาวรขององค์การ (ธีรเดช ฉายอรุณ, 2542: 14 อ้างอิงจาก Garavan, & Morley, 1997: 119-125)

อีกทั้งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ให้นิยามการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์การครอบคลุมทั้งการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมจากองค์การ ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลได้รับการเอื้ออำนวยจากองค์การให้เรียนรู้เกี่ยวกับความรู้และทักษะต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้านการสอน เช่น การเข้าร่วมโครงการฝึกอบรม การเปิดโอกาสให้เข้าร่วมประชุมสัมมนาต่างๆ เป็นต้น และการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกัน ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลได้รับการถ่ายทอด การชี้แนะและโอกาสจากหัวหน้างานหรือเพื่อนร่วมงานในการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้านการสอน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การถ่ายทอดทางสังคมในองค์การจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันนั้นถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมในองค์การ ซึ่งพบว่ามีผลต่อทั้งเจตคติและพฤติกรรมของบุคคล โดยการถ่ายทอดทางสังคมในองค์การจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันนั้นจะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลและกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกันนั้นนอกจากจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานแล้วยังพบว่าการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึก พึงพอใจ ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะช่วยตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม นอกจากนี้กลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกันยังเป็นแหล่งสำคัญในการสนับสนุนให้กำลังใจ การให้คำแนะนำ และการให้การสนับสนุนทาง

สังคม (Moreland ,& Levine, 2001: 81-87 citing Baumeister ,& Leary, 1995; Nelson ; Quick ,& Joplin, 1991, & Riordan ,& Griffeth, 1995) ดังนั้นจึงมีความสมเหตุสมผลที่ว่า การได้รับการถ่ายทอดทางสังคม ในองค์กรน่าจะมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในงานและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอน อย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์

2.2 ตัวแปรการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงาน

ผลการทดสอบพบว่า การรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอน อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนและความพึงพอใจในงาน ซึ่งให้เห็นว่ายัง อาจารย์สาขาวิศวกรรมศาสตร์รับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถในการสอนและมีความพึงพอใจในงานมาก เท่าใด ยิ่งจะทำให้มีพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันยังอาจารย์สาขา วิศวกรรมศาสตร์รับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานสูงก็จะยิ่งทำให้รับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถในการสอน และมีความพึงพอใจในงานสูงขึ้นด้วย

ผลการทดสอบครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของลี คีตริกและสมิท (Lee ; Dedrick , & Smith, 1991: 190-208) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานและการรับรู้ ความสามารถของครู ซึ่งพบว่า การที่ครูรับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถที่จะควบคุมการทำงานของ ตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถของครู ($r = .29$)

นอกจากนี้จากการศึกษาของสเปกเตอร์ (Spector, 1986) ที่ได้ทำการวิเคราะห์ห่อถักงานวิจัยที่ ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงาน พบว่านอกจากการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานมี ความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานของบุคคล ($r = .25$) แล้วยังพบว่าการรับรู้ถึงการควบคุมในการ ทำงานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของบุคคลร่วมด้วย ($r = .38$) ผลที่ได้สอดคล้องกับการ ตั้งเคราะห์งานวิจัยของโลฮอร์และคนอื่นๆ (Loher; et al, 1985: 280-289) และไฟรด์และเฟอริส (Fried , & Ferris, 1987: 287-322) ที่ต่างก็พบว่าการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความพึง พพอใจในงานของบุคคล ($r = .46$ และ $.71$ ตามลำดับ)

สำหรับการทำงานทางด้านการสอนก็พบผลที่สอดคล้องกันว่าการที่ครูขาดความรู้ลึกที่เป็น อิสระในการสอนหรือการรับรู้ว่าคุณเองขาดความสามารถในการควบคุมการทำงานของ ตนเป็นสาเหตุ สำคัญที่ส่งผลให้ครูเกิดความเครียดเมื่อต้องใช้ความพยายามที่จะเผชิญปัญหาประจำวันในการสอนและ ก่อให้เกิดความ พึงพอใจในงานต่ำลง (Fisher, 1994: 26 ; Lee ; Dedrick , & Smith, 1991: 192 citing Rosenholtz, 1987: 534-562 , & Schwab , & Iwaniki, 1982: 60-74) ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า การที่ครู รับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถในการควบคุมการทำงานของ ตนจะมีผลต่อการเพิ่มความพึงพอใจ ของครู เช่น จากการศึกษาของ วรณารด แสงมณี (2541: 39-48) ซึ่งได้ทำการศึกษาดังปัจจัยที่มีผลต่อ ความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในงานของอาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษา

ของรัฐบาล พบว่าการมีโอกาสนในการปฏิบัติงานด้วยตนเองตามลำพังโดยไม่ถูกก้าวก่าย ความมีอิสระในการใช้วิจารณญาณของตนเองถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลให้เกิดความพึงพอใจในงานของอาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมผลที่ว่าการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานน่าจะมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนและความพึงพอใจในงานและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์

3. อิทธิพลของตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ในการทำงานของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ที่ร่วมกันส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการทดสอบพบว่ามีเพียงตัวแปรบุคลิกภาพสร้างสรรค์กับตัวแปรการรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานที่มีอิทธิพลร่วมกับต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือการที่อาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์จะมีพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพนั้นได้รับอิทธิพลมาจากทั้งการเป็นผู้ที่มีลักษณะบุคลิกภาพสร้างสรรค์และการที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถที่จะควบคุมการทำงานของคุณ อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะไม่พบอิทธิพลร่วมของตัวแปรอื่นๆ แต่ก็พบว่าแต่ละ ตัวแปรต่างมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพดังที่ได้อภิปรายไว้แล้ว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ได้รับอิทธิพลโดยตรงสูงสุดจากการรับรู้ความสามารถของครูในการสอน ดังนั้นถ้าต้องการให้อาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์มีพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งที่จะต้องส่งเสริมให้อาจารย์รับรู้ถึงความสามารถในการสอนของตนเอง ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ควรมีการส่งเสริมหรือเชิดชูเกียรติสำหรับอาจารย์ผู้สอนทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ที่มีความสามารถ มีความมุ่งมั่นทุ่มเทให้กับการทำงานด้านการสอนจนประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์ความสำเร็จ ซึ่งจะมีผลทำให้การรับรู้ความสามารถของตนเองในการสอนเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ท่านอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันสามารถเพิ่มความรู้สึกที่ว่าตนเองมีความสามารถในการสอนจากการที่ได้สังเกตตัวแบบที่ประสบความสำเร็จทางด้านการสอน

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากความพึงพอใจในงาน และพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อ

ความพึงพอใจในงานของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ก็คือการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กร ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้อาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์เกิดความพึงพอใจในงาน อันจะส่งผลต่อเนื่องไปสู่การมีพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ควรมีการส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ในสังกัดได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรในเรื่องต่างๆ

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานมีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนและความพึงพอใจในงานของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่า การรับรู้ถึงการควบคุมในการทำงานมีอิทธิพลร่วมกับบุคลิกภาพสร้างสรรค์ต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ดังนั้นการที่จะทำให้อาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์รับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความสามารถในการสอน มีความพึงพอใจในงานและมีพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น การส่งเสริมให้อาจารย์ได้รับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความสามารถในการควบคุมตนเองจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 สำหรับนักวิจัยที่สนใจศึกษาแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา โดยใช้รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย อาจนำแบบจำลองที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในกลุ่มสาขาวิชาอื่นๆ โดยอาจปรับเปลี่ยนตัวแปรให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

2.2 ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวแปรต่าง ๆ ที่นำเข้ามาเกี่ยวข้องในการอธิบายพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ได้ร้อยละ 70 แสดงว่าน่าจะมีตัวแปรอื่นที่ยังสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปน่าจะศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์เพิ่มเติม

2.3 ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวแปรการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนมีอิทธิพลโดยตรงสูงสุดต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามพบว่าตัวแปรสาเหตุในแบบจำลองครั้งนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนได้เพียงร้อยละ 53 แสดงว่าน่าจะมีตัวแปรอื่นที่ยังสามารถอธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนได้

2.4 ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพโดยพิจารณาตัวบ่งชี้ในมุมมองอื่นๆ เช่น การพิจารณาตามวิธีการสอนแบบเน้นและไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น

2.5 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการเปรียบเทียบกลุ่ม (Comparing Groups) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาชีพศึกษาศาสตร์ร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

วีรวรรณ สุทิน. (2551). อิทธิพลของจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาชีพศึกษาศาสตร์. ปรินุณยานิพนธ์. วท.ค. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.